

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

חוקת

(חלק בג שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת חוקת, איז תמוז, ה'תשפ"ד (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2024

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

חוקת *

התרומה משום דר' פרנך⁷.

וי"ל אַז אין דער סוגיא (במס' מגילה) קומט צו אַ חידוש סיי אין דעם ענין פון ס"ת ערום ומטפחת ס"ת, סיי אין דעם ענין פון תורה ומצות בשייכות צום אדם, כדלקמן.

ב. וז"ל הגמרא בסיום מס' מגילה: אמר רבי פרנך אמר רבי יוחנן כל האוחז ס"ת ערום נקבר ערום סלקא דעתך אלא אימא נקבר ערום בלא מצות בלא מצות סלקא דעתך אלא אמר אביי נקבר ערום בלא אותה מצוה.

ס'איז מובן ופשוט, ווי פיל מאָל גע-רעדט⁸, אַז אפילו אַ קס"ד אין גמרא האָט אַ מקום בשכל, אויך אין שכל התורה. וואָרום עס רעדט זיך דאָך וועגן תנאים ואמוראים וואָס כל עסקם איז געווען אין תורה, איז דאָך פשוט אַז אפילו די קס"ד זייערע איז ניט סתם אַ סברא וואָס האָט ניט קיין אָרט אין תורה.

נאָכמער: רב אשי מסדר הגמרא האָט דאָך ניט אַריינגעשטעלט אין גמרא יעדע שקו"ט וקס"ד וואָס איז געזאָגט געוואָרן בבית המדרש⁹ (כאַטש אַז ס'איז מובן אַז אויך יענע סברות האָבן געהאַט אַן אָרט בשכל התורה און בפרט אין דער סוגיא וואו זיי זיינען געזאָגט געוואָרן). איז פון דעם וואָס די סברות וקס"ד האָט רב אשי יע אַריינגעשטעלט

א. איינער פון די ערטער אין ש"ס וואו די גמרא איז מדמה און משווה תורה צו אדם – וואָס איז מרומז בפרשתנו¹, „זאת התורה אדם“ – איז בסיום מס' מגילה.

דער פּערגלייך פון תורה לאדם איז בריבוי ענינים אָנהייבנדיג אַז אַזוי ווי אדם איז צוזאַמענגעשטעלט פון גוף ונשמה – אַזוי איז אויך בתורה³. באדם איז רמ"ח איברים ושס"ה גידים – אַזוי איז תורה הוראה ברמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת⁴. ועוד.

בפרשתנו ביי „זאת התורה אדם“ איז דער המשך „אדם כי ימות באהל גו“⁵, עד"ז ווערט דער תוכן פון דעם פאַר-גלייך צווישן תורה און אדם אין מס' מגילה אַרויסגעבראַכט בשייכות מיט מיתה – „אמר רבי פרנך . . כל האוחז ס"ת ערום נקבר ערום כו“.

נאָכמער: כשם ווי בפרשתנו רעדט זיך ניט נאָר בענין המיתה כשלעצמה, נאָר בשייכות צום דין טומאה⁶, עד"ז איז ביי דעם לימוד הנ"ל, אַז מצד דעם וואָס „כל האוחז ס"ת ערום נקבר ערום“, האָט מען גוזר געווען טומאה אויף ידים⁶, „אף הידים הבאים מחמת ספר פוסלות את

(* וסיום מס' מגילה.

1) יט, יד.

2) ראה זח"ב קיז, ריש ע"ב. ח"ג כט, ב. ובכ"מ.

3) זח"ג קנב, א.

4) זח"א קע, ב. וראה מכות כג, סע"ב.

5) ולהעיר דלא המת מטמא אלא חוקה חקקתי

גזרה גזרתי (תנחומא פרשתנו ח (כו). וכנראה זהו

מקורו דהרמב"ם סוף הל' מקואות. וראה ספרי

ווסא שבערה 7).

6) שבת יד, סע"א.

7) ומודגש ביותר עפמ"ש ביל"ש פרשתנו (רמז

תשסא. מספרי זוטא עה"פ) נוגע במת טמא ואין

מת עצמו טמא, שהוא ממש כידיים שבאים מחמת

הספר, שאין הספר עצמו טמא.

8) ראה לקו"ש חט"ו ע' 94. ח"י"ח ע' 240. וש"נ.

9) ראה גם הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג קו"א סק"א.

„אוחז ס"ת ערום" אויך זיין (בעיקר) פאָר דער נשמה;

דערפאַר זאָגט די גמרא „אלא אימא נקבר ערום בלא מצות", וואָס דאָס איז אַן עונש מדה כנגד מדה: דערפאַר וואָס ער איז אוחז ס"ת ערום, קומט אים אַז ער זאָל זיין ערום מן המצות, וואָס איז אַן עונש פאַר דער נשמה.

אויף דעם פרעגט די גמרא „ערום בלא מצות סלקא דעתך" – פאַרוואָס זאָל מען באַ אים צונועמען אַלע מצות? אלא אמר אבני נקבר ערום בלא אותה מצוה.

דער פירוש איז אָבער ניט גלאַטיק, אויב די קשיא אויף דער ערשטער סברא באַשטייט אין דעם וואָס „נקבר ערום" איז פאַרבונדן מיטן גוף אַליין, און ס'איז ניט קיין עונש פאַר דער נשמה וואָס מצד איר איז ער געגליכן צו אַ ס"ת – האָט די גמרא געדאַרפט מעתיק זיין אין דער קשיא דעם וואָרט „נקבר" (נקבר ערום סלקא דעתך), וואָס אין דעם באַשטייט די עיקר שווערקיט. פון המשך הגמרא איז משמע אַז די שקו"ט איז דאָ ניט וועמען מען איז מעניש, צי דעם גוף אָדער די נשמה וואָס איז געגליכן צו אַ ס"ת, נאָר אין „ערום" – דעם תוכן העונש.

– איז מובן, אַז ניט בלויז האָבן זיי אַן אָרט אין שכל והסברה פון תורה, נאָר דאָס איז מוסיף הכנה והסברה אין דעם לימוד פון דער באַשטימטער סוגיא, וי"ל – אויך ביז אין דער מסקנת ההלכה.¹⁰

ועפכ"ז דאַרף מען פאַרשטיין: וואָס זיינען די סברות אין קס"ד אַז „נקבר ערום" אָדער „ערום בלא מצות" דערפאַר וואָס אוחז ס"ת ערום?

ג. בפשטות יש לומר, אַז „כל האוחז ס"ת ערום נקבר ערום" איז ניט סתם אַן עונש, נאָר אַ מסובב פון דער אחיזה. בל' אחר – אַן עונש מדה¹¹ כנגד מדה. אַן אדם איז געגליכן צו אַ ס"ת (ווי די גמרא¹² זאָגט „העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע הא למה זה דומה לס"ת שנשרפה") איז בדרך ממיילא ווען ער האַלט אַ ס"ת ערום¹³, איז אויך ער (וואָס איז געגליכן צו אַ ס"ת) – „נקבר ערום" כפשוטו, אַן לבושים.

די גמרא איז אָבער שולל די סברא – „ערום ס"ד", ווייל נקבר ערום (אַן לבושים) איז דאָך אַן עונש (נאָר) פאַרן גוף, אָבער דער פאַרגלייך פון אַן אדם צו ס"ת איז דאָך (בעיקר) צו דער נשמה¹⁴, ובמיילא דאַרף דער עונש פאַר

10) להעיר מס' עשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"ג פ"ח – ושם גם בנדוד.

11) סוטה ב, ח (במשנה) וש"נ.

12) שבת קה, ב. מו"ק כה, א.

13) כפרש"י „בלא מטפחת סביב ספר תורה". ובפשטות הוצרך לפרש כן שלא נטעה לפרש פארוז ס"ת כשהוא – האדם – ערום, כדמשמע לכאורה מפשטות לשון הרמב"ם הל' ס"ת פ"י ה"ו. ראה שו"ת הרדב"ז ח"ב תשע"א. שו"ת מהרי"ט ח"א סקל"ו. הגהות בני בנימין לרמב"ם שם. ראה פרמ"ג (משב"ז) או"ח ר"ס קמז. ואכ"מ.

14) כן מפורש בפרש"י מו"ק שם: דתורה קרוי

נר. ונשמה נקראת נר.

כתובות יז, סע"א: נטילתה כנתינתה מה נתינתה בששים רבוא אף נטילתה בששים רבוא.

ופרש"י: נטילתה של תורה ממנו כנתינתה בסיני נטילתה היינו כשמת ותלמודו בטל. ושם מדובר בהוצאת מת לקבורה ולא בשעת יציאת נשמה (וראה מו"ק (ושבת) שם בהכם ואדם כשר לאחר יציאת נשמה חייב לקרוע). אבל זהו רק למאן דקרי ותני, בת"ח, שאז י"ל שנקבעה התורה בו, עד שנק' „גופן אש" (חגיגה בסופו), משא"כ בשאר כל אדם, אף לפרש"י (שבת שם) „אף נשמת ישראל הניטלת דומה לו (לס"ת שנשרף) שאין לך ריק בישראל שאין בו תורה ומצוה", הרי אי"ז כת"ח. וראה טור יו"ד סי' שמ בשם הרמב"ן ובב"י וב"ח שם. אבל ראה שטמ"ק כתובות שם (מתלמידי רבינו יונה, רב אחא וריטב"א שם). ועצ"ע. ואכ"מ.

בפשטות איז דאָס כדי לסיים בטוב, און דערפאַר איז ניטאָ דער סיום בתוס' שבת¹⁹ – מ'קען אָבער ניט זאָגן אַז דאָס איז דער גאַנצער טעם, וואָרום מטעם זה אליין וואָלט מען געקענט מסיים זיין בטוב, אבל אחזו במטפחת יש לו שכר מן הקריאה" וכיו"ב – ניט אַריינברענגען אַן ענין נוסף דמי, אַ פסוק און וואָס האָט לכאורה דאָ קיין שייכות ניט.

ה. וי"ל נקודת הביאור בכל זה:

די דריי דיעות והסברות אין דעם פירוש פון „נקבר ערום“ זיינען אין דעם גדר פון מטפחת בשייכות לספר תורה, וואָס דאָס קען מען לערנען אויף כמה אופנים:

א) אַ מטפחת איז ניט נוגע צו דער ספר תורה עצמה, ס'איז אַ צוגעקומענע זאך בכדי אַ מענטש זאָל קענען אוחז זיין בס"ת, וואָס דאָס דאַרף זיין באופן של כבוד (ניט בדרך בזיון)²⁰.

ב) דאָס איז ניט נאָר אַז מ'זאָל קענען אוחז זיין בס"ת, נאָר דאָס איז נוגע און מוסיף אין כבוד הס"ת מצד עצמה – כבוד ס"ת פאָדערט אַז זי זאָל האָבן אַ מטפחת²¹. בסגנון אחר: דאָס איז ניט נאָר אַ דיין אין גברא (אחיזת האדם), נאָר – אַ דיין אין דער חפצא פון ס"ת²².

(19) שם.

(20) כן יל"פ לכאורה לפי פ"י הב"ח (או"ח שם. וראה גם מג"א שם) שצריך לאחוז בעמודי ס"ת ע"י מטפחת. ומשמע שגם המטפחת סביב הס"ת הוא בגדר זה. וכן משמע לדעת המרדכי שבב"י וב"ח שם, דה"מ בידיים סתם אבל נטל ולא הסיח דעתו לא קפדינו. וצ"ע.

(21) ראה ט"ז או"ח שם: ותו דפי' רש"י כו' ס"ת ערום בלא מטפחת סביב ס"ת הרי דאינו מקפיד רק על מה שדרך להיות על ס"ת כו'.

(22) וע"ד ב' ההסברות בשמירת מקדש, שלא יכנס זר וטמא (רש"י במדבר ג, ו. קרח ית, א) וכיו"ב, או, אין שמירתו אלא כבוד לו אינו דומה

ד. בנוגע צו דער מסקנת הגמרא „ערום בלא אותה מצוה“ זאָגט תוספות¹⁵: „י"מ מצות אחיזה וקשה מאי רבותא פשיטא שאין לו שכר כיון שלא עשה המצוה כהוגן לכך פירש ריב"א בלא אותה מצוה שעשה באותה שעה, שאם אחז ס"ת ערום וקרא בו אין לו שכר מן הקריאה, וכן אחזו לגוללו או להגיהו¹⁶, אבל אחזו במטפחת אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד“.

דאַרף מען פאַרשטיין:

א) וואָס זיינען די סברות פון די צוויי דיעות – צי „בלא אותה מצוה“ מיינט „מצות אחיזה“ [כדעת הי"מ – און פון דעם וואָס רש"י איז גאָרניט מפרש אויף „בלא אותה מצוה“ איז משמע, אַז אויך ער לערנט (כפשוטו לשון הגמרא) אַז דאָס מיינט „מצות אחיזה“¹⁷], אָדער מצות קריאה גלילה און הגהה וויבאָלד ער האָט זיי געטאָן באותה שעה¹⁸ (כפירוש הריב"א)?

ב) וואָס איז כוונת התוס' בסיום לשונו „אבל אחזו במטפחת אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד“?

(15) ד"ה בלא אותה מצוה.

(16) ועד"ז הוא ברא"ש כאן. תוד"ה בלא, שבת יד, סע"א. תוס' הרא"ש שבת שם (אלא שבכל הנ"ל ליתא הגהה, רק קריאה (לימוד*) וגלילה). ובר"ן (ספ"ג דמגילה) ובמאירי כאן כתבו רק בנוגע לגלילה. בתוס' הרא"ש כאן הביא גם ב' הענינים גלילה וקריאה, אלא שמדבריו משמע שהפסיד כל מצות גלילה וקריאה, גם אלו שעשה מקודם כדבעי – ראה מחזיק ברכה (להחיד"א) או"ח סי' קמו, ס"א. ואכ"מ.

(17) דאם ס"ל כדעת התוס' (בלא מצות קריאה בתורה כו') הרי אי"ז פשוטו לשון הגמרא „בלא אותה מצוה“, והו"ל לרש"י לפרשו.

(18) ולהעיר ממכות (בא, א) אינו השם.

(* כ"ה בתוס' שבת שם במקום קריאה. ובתוס' הרא"ש שבת שם: אם אוחזו כדי לקרות בו אינו מקבל שכר על מה שלמד באותה הפעם.

ערום, אַז מ'נעמט צו ביים אדם זיינע לבושים, וועלכע זיינען אַ באַזונדער זאַך פון אים, און זיינען (בעיקר) צוליב אַ צווייטן, אָדער אַראָפּנעמען דעם גנאי פון זיין ערום.²⁸

(ב) די צווייטע דעה – נקבר ערום בלא מצות – איז סברתו, אַז מטפחת איז פאַרבונדן מיט דער ספר תורה גופא. און דערפאַר איז דער עונש פון אוחז ס"ת ערום – נקבר ערום בלא מצות, ווייל מצות זיינען די „לבושים“ פון (נשמת ה)אדם²⁹ און פון תורה³⁰, און ניט אַלס אַ זייטיקע זאַך, נאָר וואָס איז פאַרבונדן מיט ענין התורה גופא: תורה איז ענינה – לימוד ההלכות דהמצות, און מצות זיינען די „לבושים“ דורך וועלכע די הלכות התורה ווערן אויסגעפירט בפועל. און עד"ז איז ביי אַן אדם הלומד תורה (און איז געגליכן געוואָרן צו תורה, „זאת התורה אדם“ כנ"ל), אַז זיינע לבושים (לענין התורה שבו)³¹ זיינען זיינע מצות.³²

28 ולהעיר שר' יוחנן (מארי דשמעתא) קרי למאני מכבודי (שבת קיג, סע"א. וש"ג).

29 וכמאחז"ל: כי תראה ערום וכסיתו (ישעי' נח, ז) כיצד . . . וזרזו במצות לפי שאין לך ערום בישראל אלא מי שאין בו תורה ומצות (תדבאר"פ כ"ז). וכדחז"ל עה"פ (בראשית ג, ז) עירומים הם (ב"ר פי"ט, ו. ועוד).

30 וכן לגבי הקב"ה (נותן התורה ומצווה המצות): על התורה נאמר (ירמ' כג, כט) הלא כה דברי כאש, שהוא כ, הוי' אלקיך אש אוכלת הוא" (ואתחנן ד, כד), ומצות נק' חפצי שמים" (מ"ק ט, ב).

31 ראה זח"ב שבהערה 2.

32 דת"ת „גופן אשׁ“ משא"כ מצות הן כמו ציפוי של האדם (חגיגה בסופה). וראה תניא פ"ה בהחילוק בין תורה שעיי"ז, נעשה יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו . . . להיות לאחדים ממש מכל צד ופנה . . . דם ובשר כבשרו, ומצות שהן רק „לבושׁ“. וראה בכהנ"ל בארוכה לקושי חט"ז ע' 436 ואילך, וש"נ.

[עוד י"ל בזה: צי דאָס איז אַן ענין שלילי – ס'איז אַ בזיון ווען אוחז ספר תורה ערום, אָדער – אַן ענין חיובי, אַ מטפחת איז מוסיף אין כבוד הס"ת [ככלל].

ג) דאָס איז ניט נאָר נוגע צו כבוד הס"ת, נאָר ס'איז פאַרבונדן און קומט²³ פון דער עצם ס"ת וקדושתה²⁴; ועד"ו ווי ס'דאַרפן זיין גליוני ס"ת, עד"ז מצד דער קדושת הספר, דאַרף זי אויך האָבן אַ מטפחת²⁵, וועלכע ווערט ע"ד גליון הספר, חלק²⁶ ממנו²⁷.

ו. און דאָס זיינען די דריי סברות (ודיעות) אין גמרא:

(א) לויט דער דעה ראשונה „נקבר ערום“ – כפשוטו אַן לבושים, נעמט מען אַן אַז די מטפחת איז בלויז אַ זייטיקע זאַך, אַ לבוש צו דער ס"ת; און דערפאַר איז דער עונש פאַר „אוחז ס"ת

פלטרין שיש עליו שומרין לפלטרין שאין עליו שומרין“ (רמב"ם הל' בית הבחירה רפ"ח). וראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 56 ואילך.

23 ולהעיר מג' אופנים בהסברת גדר תוספת שבת (לקו"ש חט"ז ע' 233 ואילך, ע"ש).

24 להעיר מלשון הלבוש שם ר"ס קמז: ומשום קדושת ס"ת צריכים ליהרר בה מאד כו'.

25 ולהעיר מרמב"ם הל' אבות הטומאה פ"ט ה"י: ומטפחות ספרים בזמן שהן תפורות מטמאין את הידים. וראה מג"א שם.

26 דוגמא ללבוש דנעשה חלק (עיקרי) דהמלוכה כמש"נ (איוב י, יא) עור ובשר תלבישני. וגלודה אינה חי' (חולין נד, א במשנה. שם נה, ב). ולהעיר מחומטא דלבושי מיני' ובי' (ראה רש"י עקב ת, ד*) ולבושים הנפרדים ממש דבני' במדבר גדלו עמהם (פרש"י עקב שם, מפסיקתא דר"כ פ' ויהי בשלת. דבר פ"ו, יא. ועוד).

27 ולהעיר מגדר כתר המלך; בגדי כהונה, בגדי כה"ג.

(* בב"ר (פכ"א, ה) „קמצא דלבושי מיני' ובי'“. ובמחז"ל מקור דפרש"י עקב שם (שבפנים ההערה) – חלזון.

ז. די גמרא³⁶ זאָגט: „הקורע . . על מתו (בשבת) אע״פ שמחלל את השבת יצא ידי קריעה“. ועפ״ז דאָרף אויסקומען בנדוד״ד, אַז כאָטש ווען מ׳איז אווז אַ ס׳ת ערום טוט מען אָן ענין בלתי רצוי – פאַרלירט מען ניט דורך דעם מצות האחיזה; די עבירה (אין דעם אַרפּן האחיזה) נעמט ניט צו די מצות האחיזה.

און דאָס איז די רבותא (לדעת הי״מ) אין דער דריטער סברא, אַז דאָ איז ער ניט מקיים די מצוה, ווייל מטפחת איז ניט קיין באַזונדערע זאָך פון ס׳ת, נאָר ס׳איז אַ חלק פון ס׳ת; און דערפאַר, ווען מ׳איז אווז בס׳ת ערום בלי מטפחת, פעלט אין דער ספר תורה עצמה (ובמילא – אין מצות אחיות ס׳ת).

תוס׳ וויל אָבער ניט אָננעמען דעם פירוש, ווייל לפ״ז וועט אויסקומען, אַז לויטן תירוץ פון אבבי בייט זיך דער פירוש אין „נקבר ערום“: לויט די ערשטע צוויי אופנים איז דאָס אָן עונש (מ׳נעמט ביי אים צו אָן ענין (לבושים) וואָס ער האָט מצד עצמו); און לויט דער מסקנא „ערום בלא אותה מצוה“ איז דאָ אַ חסרון אין זיין קיום המצוה (ער איז „ערום“ פון דער מצוה עצמה);

פון פשטות לשון הגמרא אָבער איז משמע, אַז לויט אַלע דריי דעות איז דער גדר פון „נקבר ערום“ דער זעלבער – אָן עונש, מ׳נעמט ביי אים עפעס צו³⁷.

36 שבת קה, ב.

37 וקושיית התוס׳, מאי רבותא פשיטא שאין לו שכר כיון שלא עשה המצוה כהוגן (ולא הקשו בכפנים) – כי מקשים (גם) לסברת הי״מ. ועוד להעיר מדיוק ל׳ התוס׳* (בקושייתם) „פשיטא שאין לו שכר כיון שלא עשה המצוה כהוגן“, דמזה מובן שבנוגע להמצוה עצמה יש

(* משא״כ בתוס׳ הראש׳ שם, ונאי קמ״ל שאם אינו עושה מצוה שהוא ערום ממנה“.

ג) לויט דעם תירוץ פון אבבי – „נקבר ערום בלא אותה מצוה“ – קומט אויס ווי דער דריטער אופן, אַז מטפחת איז ניט קיין באַזונדערע זאָך וואָס ווערט פאַר-בונדן מיט ס׳ת, נאָר ס׳ווערט ע״ד אַ חלק פון דער ס׳ת.

ולדעתו: מען קען ניט זאָגן אַז דער עונש איז וואָס מ׳נעמט באַ אים צו סתם מצות, וויבאַלד אַז מצות זיינען אַ באַזונ-דער זאָך (לבושים) פון תורה און פון דעם אדם;

נאָר „ערום בלא אותה מצוה“ – פון דער מצוה גופא, מטפחת וואָס איז אַ חלק פון דער ס׳ת, כדלקמן ס״ז.

[און דערמיט וועט אויך צוקומען אַ תוס׳ ביאור אין דער שייכות צווישן מאמר דר׳ פרנך מיטן מאמר שלאח״ז – „אמר רבי ינאי כו׳ מוטב תיגלל המטפחת ואל יגלל ספר תורה“ (בתוך מטפחת³³) – אַז דאָס איז ניט נאָר ווייל ביידע מימרות רעדן וועגן מטפחת³⁴, נאָר דאָס איז אַ המשך בגוף הענין:]

לויט דער מסקנא אַז מטפחת איז ניט קיין זייטיקער לבוש צו דער ס׳ת, און אפילו ניט קיין לבוש וואָס ווערט פאַר-בונדן מיט דער ס׳ת, נאָר זי איז אַ חלק פון דער ס׳ת גופא, וואָלט מען געקענט זאָגן אַז ס׳איז קיין חילוק ניט צי מ׳איז גולל די מטפחת אָרום דער ס׳ת אָדער מ׳איז גולל די ס׳ת בתוך המטפחת,

זאָגט ר׳ ינאי אַז קיין איסור איז טאַקע ניטאָ, ווייל די מטפחת איז בדוגמת גליוני ס׳ת וואָס זיינען למעלה ולמטה³⁵, אָבער עס איז מוטב אַז תיגלל המטפחת, ווייל עס איז פאַרט ניט די עצם התורה].

33 פרש״י שם.

34 אבל לפי הר״ח שם „כלומר בלא מטפחת“ הוא המשך באותו הענין.

35 ראה תוד״ה הלוחות (מגילה שם).

וואָס „הוא עבר עבירה“ בשעת די עשי, יירט ניט אָן די מצות קריעה].

לדעת הריב"א אָבער, האָט די מטפחת אַ שייכות צו דעם כללות ענין הס"ת, אַלע פרטי ס"ת זיינען קשורים זה בזה. ובמילא, ווען „אחז ספר תורה ערום“ פעלט אין דער שלימות פון קריאה בתורה⁴⁰, כאָטש אַז אין מעשה האדם זיינען דאָס צוויי באַזונדערע פעולות: אחיזה און קריאה.

ט. ע"פ כהנ"ל וועט מען אויך פאָר-שטיין וואָס תוס' פירט אויס „אבל אחזו במטפחת אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד“:

חז"ל זאָגן⁴¹ אַז דער פסוק⁴² „אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד“ רעדט וועגן צוויי סוגים אין לומדי תורה – „למיימינן בה אורך ימים“ און „למשמאילים בה עושר וכבוד“. טייטשט רש"י⁴³: מיימינן בה עוסקים לשמה משמאילים שלא לשמה.

פון דעם וואָס די גמרא זאָגט „למשמאילים בה עושר וכבוד“ איז מובן, אַז דאָס מיינט ניט אַן אופן אין שלא לשמה⁴⁴ אויף וועלכן חז"ל⁴⁵ זאָגן „לא זכה נעשית לו סם המות“, נאָר אַזא שלא לשמה וואָס (אויך) דער לימוד ברענגט עושר וכבוד.

דער ביאור בזה: מ'האָט שוין גע-רעדט כמה פעמים⁴⁶, אַז „שלא לשמה“

דעריבער לערנט ריב"א אַז „נקבר ערום בלא אותה מצוה“ מיינט „בלא אותה מצוה שעשה באותה שעה, שאם אחז ס"ת ערום וקרא בו אין לו שכר מן הקריאה כו" – וואָס מצות קריאה האָט ער מקיים געווען, נאָר מ'איז אים מעניש און מ'נעמט ביי אים צו דעם „שכר מן הקריאה“.

ח. בעומק יותר יש לומר, אַז די י"מ און ריב"א זיינען מחולק אויך אין דעם עצם גדר פון מטפחת:

לדעת הי"מ איז מטפחת אַן ענין און חלק בלויז פון מציאות הספר תורה, וואָס דערפאָר איז דאָס פאָרבונדן בלויז מיט מצות האחיזה; דאָס האָט אָבער קיין שייכות ניט צו די מצוות האדם וואָס זיינען פאָרבונדן מיט דעם תוכן ומטרה (ולמדה גו' שימה בפיהם³⁸) פון ס"ת (קריאה בתורה וכיו"ב).

און דערפאָר קען מען ניט לערנען אַז „ערום בלא אותה מצוה“ מיינט די מצוה פון קריאה וואָס ער טוט באותה שעה, ווייל די קריאה בתורה האָט ניט קיין שייכות צו מטפחת הספר, און דעריבער קען ניט דער איסור פון אחז ס"ת אַן אַ מטפחת אָנרירן די מצות הקריאה,

[ע"ד לשון הירושלמי³⁹ (אין דעם חילוק פון הקורע בשבת וואָס יצא ידי קריעה, און מצה גזולה וואָס אינו יוצא בה ידי חובתו בפסח): תמן גופא עבירה ברם הכא הוא עבר עבירה – אַז דאָס

(40) להעיר מטושו"ע א"ח סו"ס קלט ונ"כ שם, דמצוה לאחוז הס"ת בשעת הקריאה, ע"ש.

(41) שבת סג, א.

(42) משלי ג, טז.

(43) שבת שם ד"ה למשמאילין בה (בפ"י ה').

(44) כמו שפי' בחדא"ג שם.

(45) יומא עב, ב.

(46) ראה לקו"ש ח"ז ע' 402 ואילך, ושו"נ. וראה

גם ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקסט.

רבנות, שלא עשה המצוה כהוגן) (כנ"ל בפנים), אלא שמצד המשך הגמ' צ"ל שמדובר כאן בענין של עונש – שכר המצוה, וע"ז מקשים „פשיטא כו“.

(38) וילך לא, יט. וראה לעיל ע' 20 ואילך.

(39) שבת פ"ג ה"ג. וראה בארוכה שד"ח (מע' מ כלל עז סק"א. וש"נ) כמה פירושים בדברי הירושלמי.

תורה: ס'איז איינער פון די אופנים אין לימוד התורה; נאָר לגבי לימוד התורה לשמה – לשם התורה עצמה – איז דער לימוד בדוגמא צו אַ מטפחת ולבוש פון „גוף“ ואמתית הלימוד⁵¹.

און דאָס איז תוס' מסיים, אַז בשעת „אחזו במטפחת“ – און צוזאַמען דערמיט „וקרא בו“ (ווי תוס' זאָגט פריער) איז – „אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד“: בשעת מ'האָט ביידע ענינים – סיי „משמאילים בה“ (שלא לשמה), דער לימוד לידע את המעשה אשר יעשון וואָס איז מרומו אין „אחזו במטפחת“, און סיי „וקרא בו“ וואָס מיינט די קריאה ולימוד בתורה (לשמה) לשם התורה – „מיימינין בה“,

באַקומט מען ביידע עניני שכר, סיי „אורך ימים בימינה“ און סיי „בשמאלה עושר וכבוד“, כפשוטם למטה מעשרה טפחים,

ביז – דעם אורך ימים עושר וכבוד האמיתיים, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(משיחות מוצש"ק יו"ד שבט וכ' שבט תש"ל*)

בדקות מיינט ניט נאָר אַ לימוד צוליב אַ פני' וואָס איז ניט פאַרבונדן מיט עבודת ה', נאָר אפילו אַ לימוד לשם המצות – כדי לידע את המעשה אשר יעשון איז שלא לשמה⁴⁷, דער לימוד איז ניט לשם התורה, לימוד התורה עצמה, נאָר צוליב קיום המצות; לשמה בשלימות מיינט – לימוד התורה לשם (השגת) התורה עצמה, וע"ד לשון חז"ל⁴⁸, „דרוש וקבל שכר“ אָבער ניט „דרוש“ צוליבין „קבל שכר“, „יגדיל תורה ויאדיר“⁴⁹.

און דאָס איז אויך דער ענין פון מטפחת של ס"ת (ברוחניות) – וואָס איז, כנ"ל, אַ חלק אין גוף הס"ת:

דער לימוד כדי לידע את המעשה אשר יעשון איז מוכרח, ואדרבא – קודם לכל לימוד בתורה⁵⁰ אָבער דאָס איז נאָך ניט לימוד התורה מצד עצמה (נאָר צוליב מצות, כנ"ל); לאידך אָבער, איז דאָס ניט ווי עשיית המצות וואָס זיינען אַ באַזונדער זאך פון (לימוד ה)תורה – ס'איז נאָר וואָס זיי זיינען „לבושים“ וואָס זיינען פאַרבונדן מיט תורה (די הלכות התורה ווערן דורכגעפירט אין עשיית המצות) – נאָר דאָס איז לכתחילה איין זאך מיט

(47) ראה תניא ספ"ה (מפ"ח). וראה פסחים סח.

סע"ב. ועוד. ואכ"מ.

(48) סוטה מד, א. וש"נ.

(49) חולין סו, ב.

(50) ה' ת"ת לאדה"פ"ב ה"ט. וש"נ.

(51) להעיר שכללות ענין התורה – ה"ז לבוש בתוך לבוש וכו' (תניא פ"ד. ובכ"מ). וכן בנוגע לאלקות (תניא ספמ"ב. ובכ"מ).

* שיחה זו נאמרה בקשר לסיום כתיבת ס"ת „לקבלת פני משיח“, עש"ק יו"ד שבט תש"ל.

